

Een voortgefluisterd Rijk

Maranathakerk, 25 juni 2023

ds Rob van Essen

Bedenk wel, Ik zend jullie als schapen onder de wolven. Wees dus scherpzinnig als een slang en argeloos als een duif. Matth. 10:16

Het zendingsbevel klinkt in het Nieuwe Testament op verschillende plaatsen en in verschillende bewoordingen. "Apostelen" worden de eerste 12 discipelen genoemd: gezonden. 'Sjaliach' - gezonden in volmacht. "Wie u ontvangt, ontvangt Mij". Jezus Christus heeft Zijn gezag uit handen gegeven: volmacht in onmacht is het. Schapen onder de wolven: dat is gekkenwerk. Artis had een mooie pauw. Op een dag besloot hij in het wolvenverblijf neer te strijken. Nou ja, wat er restte waren pauwenveren. Maar ja, die pauw wist niet dat het vrederijk nog niet is aangebroken. Maar juist omdat de sjalom er nog niet is, worden de discipelen uitgezonden! Zieken moeten genezen worden, doden opgewekt, melaatsen gereinigd en boze geesten uitgedreven. Het evangelie is *goed nieuws*, omdat de wolven het laatste woord lijken te hebben. Het is de werkelijkheid waarin mensen elkaar bijten en vereten - zelfs binnen de kerk. De profeet Jeremia heeft er diep onder geleden, zo hoorden we. 'Alle lieden met wie ik bevriend ben, loeren op mij'. Het goede nieuws dat God de verlosser is, stuit op tegenstand: 'Wij redden onszelf wel. Wat verbeelden jullie je wel!' Ik denk aan de tekst van Robert Long: 'Alle mensen opgelet, Jezus redt!' En laten we eerlijk zijn: de kerk heeft ook een historie van bedilzucht en betweterij. Het woord 'zending' alleen al heeft een geur van imperialisme om zich heen. Volmacht in onmacht? Kom nou: zwaard en koopman vergezelden in de meeste situaties de verkondiging. Voorziet u niet van goud of koper voor onderweg - ja, dat is mooi voor Franciscus van Assisi en de zijnen. Maar wij leven in déze wereld. En altijd weer gaat het om macht en geld. In alles wat er momenteel opgediept wordt over het Nederlandse aandeel in de slavenhandel komt dat schokkend aan het licht. Het is een verslaving die zijn sporen trekt door de bejegening van minderheden en de tallozen die vervolging en armoede ontvluchten.

Als schapen zend ik jullie, zegt Jezus. Een discipel staat niet boven zijn meester: en onze Meester is het 'Lam Gods'. De zending staat in het teken van het kruis: het is het Lam dat de wolvenwereld overwint! Geloven we dat werkelijk? Brandt het woord Gods in ons, zoals in Jeremia, zodat we niet zwijgen kunnen? Hebben we werkelijk gehoord wat Jezus ons in het donker heeft toevertrouwd? Geloven we het gefluisterde bericht van de bevrijding, zodat we het wel van de daken willen roepen?

Ach, soms moet je voorzichtig zijn, want we leven in bezet gebied.

'Wacht u voor de mensen', je eigen bureu. En zoals een slang voorzichtig is, altijd verdacht op vijanden, zo moeten Jezus volgelingen dat ook zijn. Ze hoeven het martelaarschap niet te zoeken. 'Als men u vervolgt in deze stad, vlucht naar de andere'. Ook in Nederland zijn we een vluchtelingenkerk: Hugenoten vluchten uit Frankrijk, Calvinisten vluchtten naar Duitsland voor 'Bloody Mary' en betekenden veel voor het Calvinisme in de Nederlanden. Vluchtelingen: wees er zuinig op!

Jezus zegt niet: 'Wordt een wolf in schaapskleren'. Hij roept ons op niet mee te huilen met de wolven in het bos.

Alles, ook de vervolging en de tegenstand moet medewerken ten goede. Ten goede: dat is de komst van het Rijk. Het ontmaskeren van de werken der duisternis. Dat geschiedt door de onmacht van de discipelen heen! Ze weten vaak niet wat ze zeggen moeten. Ze hebben geen pasklare antwoorden op de nood. Maar toch, maak u niet bezorgd! Het zal u in die ure gegeven worden hoe gij spreken moet.

Zo komen we bij de argeloosheid van de duiven. Want al die tegenstand zou de discipelen angstig kunnen maken en wantrouwig. Ze durven geen stap te zetten en houden hun mond maar. De wereld is immers boos! Maar dat is het wonderlijke: toch vinden de volgelingen van Jezus onderdak. Ze zijn erop uit gegaan zonder bezit of voedsel en vinden anderen die bereid zijn met hen te delen. "Weest niet bevreesd" - als God zelfs de mus niet vergeet, hoe zou Hij dan hen vergeten! Zeker, deze wereld lijkt soms geregeerd te worden door het Beest. Maar dat Beest is een dodelijke wond toegebracht door het Lam. Het Koninkrijk breekt zich baan: in de volmacht van de liefde. Het Koninkrijk: Jezus' aanwezigheid is even reëel als de haat der wereld. Nee, meer werkelijk! Waar het licht van het evangelie komt, gaat de duisternis voorbij. Het evangelie: dat is niet een filosofie of zedenleer. Het is Jezus Christus: daarom wordt niet anders gevraagd dan Hem te belijden voor de mensen. Want in Hem heeft God beslissend gehandeld.

Veel is er veranderd sinds Mattheus de woorden van Jezus neerschreef. De kerk is geen vervolgde minderheid meer. Slangen en duiven - waar heeft Jezus het over? Tamme ganzen, zei Kierkegaard. En wat voor schapen: veel woorden en weinig wol. Het sprookje van de kleren van de keizer. Wat een taaiheid om tot een slagvaardige, ambtelijke structuur te komen. Al vijftig jaar is er discussie over de vraag welke plaats niet academisch gevormden kunnen krijgen in de zending van de kerk. Ik denk dat niet-ambtsdragers, ja mensen die door de kerk verketterd zijn, belangrijker waren voor de voortgang van het evangelie dan wij academici. Dichters, actievoerders, dromers, doeners. 'Geloven is een werkwoord', las ik deze week. Mijn leermeester Arie Spijkerboer zag de kerk niet allereerst als een instituut, maar als een gebeuren. 'Het kerkt', zei hij. Mensen delen een geheim, anderen worden nieuwsgierig gemaakt. Jezus kwam niet om een kerk te stichten, maar om een Koninkrijk te brengen. Het goede nieuws, dat zijn wij niet,. Het goede nieuws is dat God trouw blijft aan wie Hij roept. Vastgelopen zijn we allemaal, de consequenties uit de weg gegaan. Een stelletje schapen! Maar, 'wij allen waren als schapen, wonden ons een ieder naar zijn eigen weg... maar de Heer heeft al onze ongerechtigheid op Hem doen neerkomen'.

Het hart van de liturgie is de viering van de Maaltijd. De vrede die we daar delen danken we aan de man die de lieve vrede verstoorde en niet capituleerde voor de verzoeking van macht die corrumpeert. Volmacht in onmacht.

Dat goede nieuws doet onze harten branden en zet onze voeten in beweging. De in het donker gefluisterde woorden van bevrijding, ze worden dan weer hier, dan weer daar van de daken geroepen. En bij dat alles vergezellen ons de woorden wie we opvingen in het duister van de tijden.

Lezingen: Jeremia 207-13 en Matth. 10:16-33